

NÄYTTÄMÖTAITEET
JULKAISTU LOKAKUU 21, 2019 6:18 PM
KIRJOITTANUT TUOMAS RANTANEN

KAHDEN KERROKSEN VÄKEÄ

HOMO SECUNDUS

Miko Kivinen, Teemu Mäki & työryhmä

Telakka, Espoon kaupunginteatteri, Kuopion kaupunginteatteri ja KokoTeatteri

Miko Kivisen ja Teemu Mäen Homo Secundus osoittaa luokkariiston rakenteet ja piirtää tanssin keinon utopian uudesta ja paremmasta ihmisestä

Teatteri Telakan ensi-illassa esitys tuntuu olevan jo käynnissä, kun yleisö vasta asettuu paikoilleen. Näyttämöllä pyörii kerjäläiseltä vaikuttava ihmisen kokoinen rotti. Samaan aikaan **Miko Kivisen** aikaisemmista projektista tuttu Kuolio-hahmo soittaa hopeisessa hupparihaalarissaan kitaraa ja laulaa ihmisistä, jotka ovat päätyneet itsemurhaan. Tällaisia ovat muun muassa pankkiiri, jolta pörssikurssien mukana putosivat pallit. Kuten myös perhe, jolla kaikki asiat olivat muuten kunnossa, mutta elämä näyttäytyi liian muodollisena.

Kyse on **Miko Kivisen** ja **Teemu Mäen** kirjoittamasta ja jälkimmäisen ohjaamasta näytelmästä *Homo Secundus*. Kaksimerkityksinen otsikko viittaa sekä epätasa-arvon tuottamiin toisen luokan kansalaisiin että ajatukseen kumouksen kautta syntyvästä uudesta ja paremmasta ihmisestä. Kuolio toimii esityksessä jonkinlaisena kertojana, joka kohtausten väleissä esittää omaan aseistariisuvaan tapaansa yhteiskunnallista sortoa ja maskuliinisuuden

kriisiä ilmentäviä kappaleitaan.

Jo näytelmän alaotsikko *Marxin kosto* vihjaa, että vanha partaniekka on mukana tavalla ja toisella. Lavalla nähdäänkin hänen inkarnaationsa pyörätuoliin sidottuna Karlana (**Salla Korja-Paloniemi**). Samalla esityksen rakenne on monella tapaa dialektinen. Se koostuu brechtillisesti innoittuneen perusdraaman ohella tämän päivän eriarvoisuutta julistavien reunaoikeistolaisten poliittikkojen haastatteluvideoista sekä esityksessä kuvatun ristiriidan utooppisesta ratkaisusta, joka näytetään tanssin voimalla.

Näytelmän tarinassa luokkajännite eskaloituu kun burnoutissaan harhojen tasolla kärvistelevä huippudesigneriksi Pia Rotko (**Tanja-lotta Räikkä**) ja syrjäytynyt nuori Niko (Miko Kivinen) törmäävät toisiinsa kadulla. Pia ihastuu Nikoon ja haluaa tarjota tälle mallintöitä. Lähtökohtien epätasa-arvosta johtuen suhteeseen tunkee alusta asti esineellistävästä vallankäytöstä kaikkine metoo- mausteineen.

Pian tunteet ovat kuitenkin pohjimmiltaan aitoja, mikä vapauttaa hänet tunnistamaan harjoittamansa riiston luonteen ja epäoikeudenmukaisuuden. Unenomaisen tanssikuvaelman kautta välittyy, miten hän tunnistaa rottamaisen riistäjyytensä – eli marxilaisesti ilmaistuna hän riisuu *luonnenaamionsa* – ja muuttuu ihmisenä solidaariseksi ja muista välittäväksi. Tämän jälkeen tapahtuu traaginen käänne, kun Pian yrittäjänä menestynyt puoliso Pasi (**Riikka Puumalainen**) ja hänen räyhäoikeistolainen hörhökaverinsa Vänni (**Marja Myllylä**) ryhtyvät vastarintaan.

Metaforisesti *Homo Secundus* kuvaa keskiluokan huojumista solidaarisuuden ja eriarvoisuutta propagoivan uusoikeiston ihmiskuvien välillä. Ankarasta filosofisuudesta ja poliittisuudesta huolimatta esitys vetoaa älyn ohella sydämeen ja on kaupan päälle vielä hilpeän hauska.

Ansiokasta on myös tanssin ja fyysisen näyttelemisen yhdistäminen, mikä ilmentyy erityisesti koko esityksen koreografiasta vastaavan Riikka Puumalaisen ja tanssija Salla Korja-Paloniemen näyttämötyössä. Toisaalta Tanja-Lotta Räikkä, Miko Kivinen ja 50-vuotistaiteilijajuhlaansa esityksen myötä viettävä Marja Myllylä pääsevät näyttämään taitojaan myös pitkissä ja riipaisevissa monologeissa.

Homo Secundus on luontevaa jatkoa myös kuvataiteilijana ja kirjailijana tunnetun Teemu Mäen edellisiin näyttämöteoksiin. Niistä *Sinusta tulee koivu / You'll Be a Tree* (2017) oli poikkitaiteellinen esitystaideteos, jossa kohtasivat dokumenttiteatteri, tanssi ja klassinen musiikki. Se pamfletoi talouden ja teknologian ylivaltaa vastaan sekä ihmisen ja luonnon alkuyhteyden löytämisen puolesta.

Jouluevankeliumissa (2017) kapitalismikritiikki taas kiteytyi kaupallisen joulun alla burnoutiin ajautuneen joulupukin ja maallisten joulukiireiden sivurooliin jyräämän Jeesuksen kohtaamiseen.

Kuten edellisissä teoksissa myös *Homo Secunduksessa* kuvattu yhteiskunnallinen ristiriita ylitetään abstraktimman taiteen avulla. Tällä kertaa esitys päättyy pitkään tanssikuvaelmaan missä näyttämöllistetään keskinäisen solidaarisuuden ja yhteisöllisen välittämisen ajatus. Ratkaisu tuo mieleen **Esa Kirkkopellon** näytelmän *Yrjö Kallisen valaistuminen* (1995). Tässä yhdelle näyttelijälle ja tanssiryhmälle kirjoitetussa näytelmässä tulevaisuuden yhteiskunnallinen liike esitettiin samalla tavalla tanssin keinoin.

Nämä esitykset ovat jollain tapaa sukulaissieluisia muutenkin. Jos oli 90-luvun alku poliittisen kyynisyyden aikaa, samaa voi sanoa tästäkin ajasta – tosin nyt sitä koetaan omilla opportunistis-populistisilla painotuksillaan.

On hienoa nähdä poliittisesti innoittunut kaunotaiteellinen kokonaisteos, joka haluaa avoimesti pyrkiä viittomaan tietä tämän yhteiskunnallisen jumituksen ylittämisen suuntaan. Esitys jatkaa kiertuettaan vielä Espoossa, Kuopiossa ja Helsingissä. Esityksen musiikkia löytyy myös Kuolion uudelta LP:ltä *Kukaan ei välitä susta*.

Miko Kivinen & Teemu Mäki: Homo Secundus – Sekundaihminen

Teatteri Telakan, Tanssiteatteri Minimän ja Teatteri Tsuumin yhteistuotanto

Esitykset Tampereen Telakalla päättyivät 15.10. Esitykset Espoon kaupunginteatterissa 23.-25.10, Kuopion Kaupunginteatterissa 12.11.-11.12. ja KokoTeatterissa 29.4.-6.5.

Kommentoi Facebookissa

0 kommenttia

Lajitteluperuste: **Vanhin**

Lisää kommentti...

 Facebookin kommenttilaajennus

Sinua saattaa kiinnostaa myös:

Miehen kuolema ja ihmisen syntymä Miehen kuolema on Miko Kivisen kirjoittama ja Leea Klemolan ohjaama näytelmä, jonka ensi-ilta oli Teatteri Korjaamolla syyskuussa 2013. Siinä etsittiin...

Päällekirjoituksen nerokkuutta Espoon kulttuurikeskuksen Louhisalin näyttämöä hallitsee resuisen retkeilyalueen keskellä nököttävä romuinen asuntoauto. Sen kyljessä lukee kaihoisin kirjaimin Wagon de Dési-

ree. Ensimmäiseksi...

”Et ole hyvä vaan olet huono yleisö” Näyttämöllä näkyy läpinäkyvillä suojamuoveilla peiteltyjä huonekaluja ja muita kapineita. Yhden peitteen alta erottuvat penkillä vierekkäin istuvien miehen ja naisen liikkumattomat...

Ihminen näyttämöllä Ihmisen luonto: Esa Kirkkopellon näytelmissä ruopattiin poliittista yhteisöllisyyttä aikaan osuneella tavalla.

Noora Dadun Failissa epäonnistuminen on kaukana Noora Dadun Fail saa 11. ja 13.1. kaksi lisäesitystä Kiasmassa. Kesällä se vierailee ainakin Kajaanin Runoviikolla ja voisi kuvitella, että...

KAPITALISMI

KESKILUOKKA

KUOLIO

MARX

MIKO KIVINEN

RIIKKA PUUMALAINEN

RIISTO

TEEMU MÄKI

VALLANKUMOUS

Sivustomme käyttää evästeitä. Oletamme että hyväksyt ne.

OK

LUE LISÄÄ